

Sygn. akt I USK 272/21

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania J. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o prawo do emerytury pomostowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 stycznia 2022 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 28 lipca 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- II. zasądza od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 lipca 2020 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację J. S. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 10 stycznia 2020 r., którym oddalono jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 1 lipca 2019 r., odmawiającej ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej.

Sąd Apelacyjny nie podzielił przekonania ubezpieczonego, że wykonywana przez niego w latach od 1982 do 2011 praca przy obsłudze młyna kulowego kruszącego surowce służące do produkcji wyrobów ceramicznych z wytworzonej w młynie masy plastycznej, to rodzaj pracy w szczególnych warunkach wymienionej w

poz. 2 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Pod pozycją 2 załącznika nr 1 do ustawy wymieniono dwa rodzaje prac w szczególnych warunkach: prace udostępniające związane z urabianiem minerałów skalnych oraz prace eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych. W ocenie Sądu Apelacyjnego powyższe sformułowanie odczytywane ściśle wskazuje, że kluczowe dla zaliczenia pracy, o której mowa we wskazanej pozycji jest wykonywanie czynności, które można zakwalifikować jako udostępnianie złóż minerałów skalnych, eksploatacja takich złóż minerałów, która dodatkowo musi być związana z urabianiem minerałów skalnych. Z przedstawionego przez ubezpieczonego opisu wykonywanych prac operatora młyna wynika zdaniem Sądu Apelacyjnego jednoznacznie, że nie są to prace, o których mowa w poz. 2 załącznika nr 1 do ustawy.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 4 pkt 6 w zw. z art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych oraz pkt 2 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych poprzez błędną wykładnię pojęcia „prace udostępniające lub eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych”.

Ubezpieczony wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, albowiem jest ona oczywiście uzasadniona. Wskazał, że wykładnia pojęcia „prace udostępniające lub eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych” przyjęta przez Sąd Okręgowy w G., a za nim przez Sąd Apelacyjny w [...], jest sprzeczna z prostym językowym (literalnym) znaczeniem słów użytych w pkt 2 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Zdaniem skarżącego przeciwko wykładni przyjętej przez sądy obu instancji, przemawiają chociażby definicje słownikowe, dostępne z łatwością każdemu użytkownikowi języka polskiego. Pojęcie „prace udostępniające lub eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych” doznało w jego ocenie w zaskarżonych orzeczeniach istotnego zawężenia, i to w sposób zupełnie nieuprawniony. Zdaniem skarżącego przy użyciu jedynie wykładni literalnej, opierającej się na powszechnym rozumieniu słów „eksploatacja” i „urabiać”, możliwy do wyciągnięcia jest jeden tylko właściwy wniosek, iż ubezpieczony będący operatorem młyna kulowego (czyli użytkownikiem maszyny/urządzenia), w wyniku swoich czynności zawodowych nadawał surowcom w postaci materiałów skalnych nową formę, a więc zmieniał je

w masę lejną - innymi słowy: wykonywał prace eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001 nr 3, poz. 52; z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156). W rozpoznawanej sprawie skarżący nie wykazał istnienia tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej skarżący dostrzega w odejściu przez Sądy *meriti* od literalnej wykładni poz. 2 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, w szczególności w odczytania pojęć „eksploatacja” i „urabiać” wbrew

definicji zawartej w słowniku języka polskiego. Skarżący wskazał, że „przeciwko wykładni przyjętej przez sądy obu instancji, przemawiają chociażby definicje słownikowe, dostępne z łatwością każdemu użytkownikowi języka polskiego”. Nie podał jednak tych definicji. Tymczasem w myśl Słownika Języka Polskiego PWN pod red. W. Doroszewskiego eksploatacja to „wydobywanie bogactw naturalnych” a urabiać – „oddzielić kawałki kopaliny od calizny”. W świetle powyższego nie może przemawiać za oczywistą zasadnością skargi zarzut skarżącego, że przy użyciu jedynie wykładni literalnej, opierającej się na powszechnym rozumieniu słów „eksploatacja” i „urabiać”, możliwy do wyciągnięcia jest jeden tylko wniosek, iż ubezpieczony będący operatorem młyna kulowego, w wyniku swoich czynności zawodowych nadawał surowcom w postaci materiałów skalnych nową formę, a więc zmieniał je w masę lejną - innymi słowy wykonywał prace eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że pod pozycją 2 załącznika nr 1 do ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych wymieniono dwa rodzaje pracy w warunkach szczególnych: prace udostępniające związane z urabianiem minerałów skalnych oraz prace eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych. Kluczowe dla zaliczenia pracy wykonywanej po 3 grudnia 2008 r. do pracy w warunkach szczególnych jest więc wykonywanie czynności, które można kwalifikować jako udostępnianie złóż lub eksploatacje złóż minerałów skalnych, które dodatkowo muszą być związane z ich urabianiem (wyroki Sądu Najwyższego: z 10 kwietnia 2018 r., I UK 70/17, LEX nr 2488719 i 14 października 2020 r., I UK 112/19, LEX nr 3077364). Z ustaleń faktycznych sądów *meriti* wynika, że ubezpieczony zajmował się wkładaniem surowców do młyna kulowego i obsługą tego młyna, który służył do wytwarzania masy plastycznej służącej do dalszej produkcji wyrobów ceramicznych. Skarżący nie wykazał zatem, aby wykonywał czynności polegających na eksploatacji złóż minerałów skalnych, które dodatkowo są związane z ich urabianiem.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.